

Příloha 1: Úryvek z knihy

Milá Novo, nevím, jak bude vypadat svět, až moje řádky budeš číst. Zato ty víš. Ty už víš, jak velké klimatické změny nastaly, jaké škody vznikly v přírodě, a možná i víš, jaké druhy rostlin a živočichů navždy zmizely.

Připadá mi těžké ti psát. Není lehké psát člověku, který bude žít na Zemi několik generací po mě, a nijak to neusnadňuje fakt, že ten, komu píšu, je moje vlastní pravnučka. Ale budu se snažit být co nejčestnější a nejupřímnější.

Žiji v nejbohatším koutu světa, a to je bohužel pořád jediná věc, která je rozhodující. Říkáme tomu konzumní společnost nebo také spotřební. V jiných společnostech se zase mluví o životní nouzi. Když užíváme slova jako konzum a spotřeba, je to možná proto, že nechceme pochopit, že by měly mít jisté horní hranice. Pohár ne a ne se naplnit. Naopak už skoro vůbec nepoužíváme malé slůvko *dost*. Místo toho kolem sebe neustále trousíme jiné slovo, také krátké. *Víc*.

Ty už asi víš mnohem víc než já o důsledcích faktu, že led v Grónsku a v Arktickém moři začal tát a že se stále usilovně hledají nové rezervy ropy a plynu. Politikové říkají, že musíme hledat ropu do poslední kapky, protože svět potřebuje víc energie. Svět potřebuje víc ropy a plynu, aby pozvedl obyvatele z chudoby, říkají. Ale je to lež. Dobře vědí, že je nepohánějí zájmy chudých. Je jim samozřejmě jasné, že větší spotřeba ropy a uhlí bohatých lidí ještě zhorší poměry těch nejhudších. To jen ropné společnosti a nejbohatší státy světa těžící ropu potřebují ještě větší zisky. Takže *víc, víc*. Neexistuje politická vůle nechat zásoby ropy a plynu tam, kde jsou. Bohužel to zároveň koresponduje s vůlí většiny lidí. Jsme sobecká generace. Brutální generace. Nemáme pochopení pro to, že i generace po nás by mohly potřebovat nějakou energii. Jen zřídka používáme slovo *šetřit*. Ale slova a výrazy jako „jsme si vědomi ochrany životního prostředí“ nebo „uhlíková bilance“ a jiné bláboly se používají v novinách a úředních dokumentech stále častěji. Vyvinuli jsme jazyk, skoro jazyk pro hlupce, který nemá sebemenší spojitost s naší fyzickou skutečností. Copak opravdu nejsou v tom světovém labyrintu žádná zákoutí optimismu nebo odvahy? Možná ano, možná ne. Já mohu otázku jen nadnést a vím, že ty už mezitím budeš znát odpověď.

Tohle je jen malý nápad, ale pokud se chceme pokusit zachránit planetární přírodní zdroje pro budoucnost, neznám lepší alternativu. Pokus se představit si následující: Všude, kde se pohybují lidé – v lese, na horách, na náměstí, na nárožích, v metru a na letišti, se namontují zelené automaty. Tam může člověk zastrčit kartu, aby se podíval na obdivuhodné záběry z přírody a divočiny. Třeba má chuť studovat určitý rostlinný nebo živočišný druh nebo určitý ekosystém nebo biotop tisíce druhů. Vtip je v tom, že se bude smět potěšit jen s takovou částí přírody, o kterou se sám postará. Všechny peníze, které spadnou do těch automatů – a mohly by se jich namontovat po celém světě miliony – budou sloužit k záchraně přírody celé Země. Zároveň se uživatelé zúčastní spousty zajímavých soutěží a loterií.

Představa, že by zrovna teď znamenaly naději na záchranu světa nové generace hracích automatů, je poměrně legrační. Připustit si to je velká bolest. Ale na druhou stranu, pokud popřeme lidskou přirozenost a principy demokracie, nikam se nedostaneme.

Je toho mnoho, co o budoucnosti nevím. Víím jen to, že se ji vynasnažím ovlivnit. A možná jsem už maličko začala.

S upřímným přáním všeho dobrého pro tebe a pro svět, v němž budeš vyrůstat a prožiješ svůj život.

Srdečný pozdrav prababička Anna (Nyrudová).

Úryvek z knihy *Anna (Jaký bude rok 2082?)*, Jostein Gaarder, 2014.